Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Нижневязовская начальная общеобразовательная школа ЗМР РТ»

«Согласовано»	«Утверждаю»
Руководитель МО	Директор МБОУ «Нижневязовская НОШ» ЗМР РТ
_____/ Барскова Ю.А./	_____ /Салахеева Г.А./
Протокол № 1 от	Приказ № 1 от
«07» 08 2023	«07» 08 2023 г.

Рабочая программа

Учебного предмета, курса, дисциплины (модуля)

МБОУ «Нижневязовская НОШ» ЗМР РТ

Насыбуллиной Раисы Рифатовны

Ф.И.О., категория

Литературное чтение на родном языке (татарский) 3 класс

предмет, класс.

Аңлатма язуы

Программа нигезенә Россия, Татарстан Мәгариф һәм фән министрлыкларының мәктәпләрдә урта һәм тулы белем алу стандартлары салынды, “Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту программалары”на нигезләнеп төзелде. Татар теленең эш программасы өч өлештән тора: аңлатма язуыннан, төп бүлекләрне, белем һәм күнекмәләрне үз эченә алган программаның эчтәлегеннән, укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләреннән.

Дәреслек: Р.З.Хәйдәрова, Л.А.Гиниятуллина, Г.М.Әхмәтҗанова. Күңелле татар теле. Рус телендә белем бирүче дүртьеллык башлангыч мәктәпнең 3 нче сыйныф өчен дәреслек (рус телендә сөйләшүчеләр өчен дәреслек). Казан, “Татармультфильм” нәшрияты, 2013ел

Татар теленнән эш программасы рус телендә сөйләшүче балаларны Р.З.Хәйдарованың коммуникатив технология нигезендә татарча сөйләшергә өйрәтү өчен төзелгән укыту-методик комплексына таянып төзелде. Укыту-методик комплексы Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан расланган татар теле һәм татар әдәбияты программаларына нигезләнеп төзелде.

Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теле һәм әдәбиятыннан үрнәк программасы (Рус телендә сөйләшүче балалар өчен) 1-11 нче сыйныфлар Р.З.Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева.- Казан: ”Татарстан китап” нәшрияты, 2011 ел .

Рус телендә сөйләшүче балаларга әдәби укытуның төп максаты һәм бурычлары

Рус телле балаларга татар телен укытуның **төп максаты**: укучыларны татарча аралашырга өйрәтү,татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләрен системалы рәвештә үзләштерү,телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләрен камилләштерү, татар теленә хөрмәт тәрбияләү, бу телнең дәүләт теле буларак әһәмияте зур булуына төшендерү.

Бу максатка ирешү өчен, түбәндәге **бурычларны** хәл итү сорала:

1) татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү;
2) татар этикеты тәгъбирләрен кертеп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
1) программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмача монологик сөйләм булдыруга ирешү;
3) карап чыгу, танышу, өйрәнү, эзләнү максаты белән уку төрләрен кулланып, төрле жанрдагы текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
4) татар телендәге сөйләмне фонетик, лексик, грамматик яктан дөрес төзергә күнектерү;
5) татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны дәвам итү;
6) халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү.

Укыту-методик комплектның **үзенчәлеге** шунда: әдәби текстны аңлап, дөрес, йөгерек һәм сәнгатьле уку. Уку төрләре(йөгерек, сайлап, аңлатмалы, эчтән, бергәләп) белән танышу. Уку максатларына төшенү. Әдәби әйтелеш нормаларын саклап, дөрес интонация һәм басым белән кычкырып уку. Төрле жанрдагы әдәби әсәрләрне, аңлап кабул итү. Тыңлаган әсәрнең төп эчтәлеген аңлау һәм ул ясаган эмоциональ тәэсирне аңлап бирә алу. Текст эчтәлегенә бәйле сораулар һәм җаваплар бирә белү. Укыганны яки ишеткәнне кабатлап сөйләү. Әсәр турында фикер алышуда катнашу, әңгәмә кора белү.үз фикереңне дәлилли, моның өчен башка чыганаклардан мисаллар китерә белү.

Бирелгән темага яки рәсем-картина буенча хикәяләп, тасвирлап сөйләргә өйрәнү. Уңышка ирешү өчен тел дәресләрен уку дәресләре белән тыгыз алып бару отышлы.

Уку күнекмәләре. Беренче ярты ел. Аңлап, дөрес һәм салмак итеп иҗекләп, иҗек төзелеше гади сүзләрне бөтен килеш уку. Таныш булмаган текстны уку тизлеге -бер минутка 50 сүз.

Икенче ярты елда аңлап, дөрес һәм сәнгатьле итеп,сүзләп уку, читен сүзләрне иҗекләп уку.Таныш булмаган текстны уку тизлеге- бер минутка 60 сүз. Җөмлә ахырындагы тыныш билгеләренә карата тиешле пауза һәм интонацияләрне үтәү. Өтерләр янындагы сүзләрне тиңдәшлек, эндәшү интонацияләре белән уку.

Текст өстендә эшләү. Бәйләнешле итеп сөйләү. Текст эчтәлегенә карата куелган сорауларга җавап бирү, сөйләгән эчтәлекнең дөреслеген раслаган җөмләләрне тексттан табып укып күрсәтү, укыган әсәрне бәяли белү. Укытучы биргән сораулар яки дәреслектәге рәсемле план буенча текст эчтәлеген эзлекле итеп сөйләү.

Текст эчтәлегендәге төрле күренешләрне телдән сурәтләп сөйләү. Хикәяләү эзлеклелеген саклап, бер үк сүзләрне кабатламыйча, җентекле итеп, сюжеты ачык булган кечкенә әсәрләрнең эчтәлеген сөйләү.

Әсәргә карата ясалган рәсем эчтәлеген ачу, аны хикәянең тиешле өзегенә туры китерү, шул рәсемгә караган җөмләләрне табып укып күрсәтү.

Укытучы ярдәмендә текстны кисәкләргә бүлү, аларга исем кую, укылган әсәрнең төп уен билгеләү.

Әдәби әсәр авторының теленә, сурәтләү чараларына игътибар итү — укытучы җитәкчелегендә сыйныф белән тикшерү (эпитет, чагыштыру, сынландыру, метафораларны терминнарын әйтмичә генә күзәтү).

Мәгънәләре бер-беренә якын торган сүзләрне чагыштыру, текстагы сүз һәм әйтелмәләрне, күп мәгънәле сүзләрнең гади очракларын аеру, текстагы вакыйгаларны, анда катнашучыларны һәм табигать күренешләрен характерлаучы сүз һәм әйтелмәләрне укытучы җитәкчелегендә эзләп табуһәм шулар ярдәмендә тиешле күренешләрне телдән тасвирлау.

Әкият, хикәя һәм шигырьне гамәли аеру, чагыштырып укып күрсәтү.

Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү). Сүзләрне дөрес әйтү.

СӨЙЛӘМ ЭШЧӘНЛЕГЕ ТӨРЛӘРЕНӘ ӨЙРӘТҮГӘ ТАЛӘПЛӘР:

ТЫҢЛАП АҢЛАУ	ДИАЛОГИК СӨЙЛӘМ	МОНОЛОГИК СӨЙЛӘМ	УКУ
Дәрестә әйткән сүзләрне, җөмләләрне тыңлап тәрҗемә итә белү. Текстны тыңлап, җөмлә санын билгеләү. Дәрес барышында җанлы сөйләмне тыңлап, төшенеп баруга һәм аралаша алуга ирешү;	Лексик тема буенча сөйләшү үткәрү (һәр укучының репликалар саны 5 тән ким булмаска тиеш); Тиешле сорау яки җавап репликаларын өстәп, диалог төзү; Укылган яки тыңланган текстның төп эчтәлеге буенча сораулар куя һәм җавап бирә белү.	Укытучы тәкъдим иткән тема буенча хикәя төзеп сөйләү (җөмләләр саны 6 дан ким булмаска тиеш); Хикәянең ахырын уйлап бетерү; Диалогик сөйләмне монологка әйләндерү;	Текстны аңлап эчтән уку; Укылган текстның эчтәлеге буенча сораулар куя һәм сорауларга дөрес җавап бирә белү; Укылган текстның эчтәлеген кыскача сөйләп бирү; Сүзлектән файдаланып, таныш булмаган сүзләрнең мәгънәләрен ачыклау; Татар халык авыз иҗаты үрнәкләрен

1-1,5 минутлык текстны тыңлап, аның төп эчтәлеген сөйләп бирү.		Укылган яки тыңланган текстның төп эчтәлеген сөйләп бирү.	дөрес интонация белән укый һәм аңлый белү. Кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү

Программаның эчтәлеге

№	Тема	Сәг. саны	Коммуникатив максат
1	**Белем бәйрәме.**	17	Беренче сентябрь турында сөйли белү. Уку-язу әсбапларын сорый, бирә белү. Мәктәптәге уку хезмәте турында сөйли белү.Яңа уку елы белән котлый белү.
2	**Көндәлек режим.**	4	Сәгать ничә икәнен, эшнең сәгать ничәдә башкарылганын әйтә белү. Көндәлек реңим турында сөйли белү.
3	**Ашханәдә.**	9	Мәктәп ашханәсе, пешерелгән ашлар турында сөйли белү. Үзеңә кирәк ризыкны сорап ала белү.табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен сөйли белү.
4	**Без эти-әниләргә булышабыз.**	13	Гаилә турында сөйли белү. Бергәләп табын әзерләүне планташтыра белү. Бер-береңне табынга чакыра, кыстый белү, ашаганнан соң, рәхмәт әйтә белү. Өй эшләрендә катнашу турында әйтә, сорый белү. Укылган әсәрләрдәге образларга бәя бирә белү.
5	**Туган якка кыш килде.**	12	Кышкы табигатьне сурәтли белү. Кышкы уеннар турында сөйли белү. Кышкы уеннарга чакыра белү. Һава торышы турында сөйләшә белү.
6	**Шәһәрдә һәм авылда.**	6	Бер-береңнең яшәү урынын сорый һәм кайда яшәгәнеңне әйтә белү. Татарстан турында кыскача мәгълүмат бирә белү. Казан турында мәгълүмат бирә белү.Авыл турында мәгълүмат бирә белү.
7	**Әдәпле булыйк.**	10	Табынга чакыра белү. Рәхмәт әйтә белә. Туган көнгә чакыру әдәбе. Транспортта зурларга урын тәкъдим итә белү. Телефоннан әдәпле сөйләшә белү.
8	**Кечкенә дусларыбыз.**	7	Кышлаучы кошлар, аларга җимлекләр ясау турында сөйләшү. Үзеңнең кечкенә дусларың, аларның гадәтләре, тышкы кыяфәтләре. Аларны карау турында сөйләшү.
9	**Күңелле җәй, ямьле җәй.**	23	Җәй көне турында сөйли белү. Нинди транспорт белән баруыңны әйтә белү. Татар халык шагыйре Г.Тукай турында мәгълүмат бирә белү. Җәйге сабантуй турында сөйләшү.

Әдәби укудан укыту-тематик планлаштыру:

№	Дәрес темасы	Максат	Җиһаз	Тибы	лексика		грамматика		Предмет	Өй эше	Үтәлү вакыты	
					өйрәнелгән (кабатлау)	Яңа	өйрәнелгән (кабатлау)	Яңа			План буенча	Искәрмә
Белем бәйрәме (13с.)												
1	Беренче скнтябрь-белем бәйрәме.	Беренче сентябрь – белем бәйрәме турында сөйли белү.Укытучың ны, дустыңны бәйрәм белән котлау.	През-я “Беле бәйрәме”	лкф	Бүген Белем бәйрәме Башлана, укучы, укытучы.	.хөрмәтле, котлыйму ңышлар телим, Көтә	Зат алмашлыкл арын кабатлау	Син, сез зат алм-ң төшем, юнәлнш килеше формасы	уку	5нче бит,4к. текстны укырга		
2	Мин. син, ул зат алмашлыгы ның юнәлеш килеш формасы	Мин. син, ул зат алмашлыгының юнәлеш килеш формасы кабатлау.җөмлә төзү күнегүләрен камилләштерү.	Зат алмашлык лары таблицасы.	лгкк	7нче бит, 4к. искә төшерү.	Сүзләр белән җөмләләр төзү.	Рәсемнәргә туры килгән җөмләләрн е табарга.	Үрнәк буенса язарга.	уку			
3	1дән 10га кадәр саннар.	1дән 10га кадәрге саннарны санауны искә төшерү.Саннар белән җөмләләр төзү, диалог төзү күнекмәләрен камилләштерү.	През-я “Саннар”	гкк	Санау, ничә-сколько?	Саннар белән җөмләләр төзү	9нчы бит, 10к. диалогны дәвам итеп язу.	Саннар кертеп охшаш диалог төзү.	уку	Саннарны кабатларга .		
4	Төсләр.	Предметның	През-я”	гкк	9нчы бит,	Озын,	Ситуациялә	5нче	уку	6нчы		

		төсен, санын кулланып, үзеңә сорый белү.	Төсләр”		карандашның санын әйтү, төсләрен белү	кыска сүзләрен искә төшереп 3нче күнегүне эшләү, 9нчы бит	рне язу 4к., 10нчы күнегү	күнегү, җөмләләр төзү.		күнегү, 10нчы бит		
5	Бәйрәмнәр	Бәйрәмнәр турында сөйләшү.Бер-берең ә комплимент әйтү, диалог төзеп сөйләү.	Дәреслек 14б.	д/мс	Нинди бәйрәмнәрне беләсез? Шул турыда сөйләшү.	11к. бер-береңә ком-т әйтү.	7к.. ситуацияләрне тәрҗемә итәргә.	Комплимент сүзләрен язарга	уку	11к.14нче бит, диалогны истә калдыр.		
6	Безнең сыйныф.	Үзеңнең, дусларыңның нишләвен әйтә, сорый белү. Ничәнче сыйныфта укыганыңны әйтә,сыйныф турында сөйли белү.	Дәреслек 17бит.	лгкк	Диалогны тулыландыр 7к.	Охшаш диалог төзергә 8 к.	Җавапларга сораулар төзеп язарга.	Ситуацияләрне тәрҗемә итү 17нче бит, 10к	уку	1 диалогны истә калдыр		
7	“Чын иптәш”	Сүзлек запасын баету, сүзләрне дөрес итеп, аңлап укуларына ирешү; иптәшеңә укуда булышу юлларын өйрәтү	Дәреслек 26б.		Хикәяне уку	Тәрҗемә итү, сүзлекне истә калдыру		Сүзләр белән сүзтезмәләр, җөмләләр төзү	уку	11		
8	Ярдәм ит	Үзеңә ярдәм			Ничек	Диалогла	Ярдәмне	Сорауларг	уку	12		

	әле, ярдәм итегез әле төзелмәләре	сорый белү Җөмлә, диалог төзү күнекмәләре булдыру, бәйләнешле сөйләм телен үстерү		лкф	әйтерсең? тәрҗемә ит, җөмләләр төзе.	рны тәрҗемә ит, дустың белән сөйләш.	ничек сорарсың? Истә калдыр., яз.	а җавап биреп яз.				
9	Онытылган...	Шигырьне сәнгатьле уку, сүзлек өстендә эшләү, укучыларда укуга карата уңай хисләр тәрбияләү.		лгкк	Уку, мәктәп турында әңгәмә оештыру	Шигырьне уку	Сүзлек өстендә эшләү, аңлашылмаган сүзләрне сүзлеккә язу.		уку	13		
10	Китапханәдә.	Сүзлек запасын баету; диалогик сөйләм телен үстерү; китапханәгә китапларны вакытында кайтару кирәклеген аңлату.		лкф	Текстны уку, тәрҗемә итү	Сүзлек өстендә эшләү	10нчы күнегү, 32нче бит, сорауларга җавап язарга		уку	Текстны сөйләргә		
11	Без китаплар укыйбыз.	Китаплар, китапханә турында сөйләшүне дәвам итү.диалоглар төзеп ныгыту	През- я “Китапханәдә”	лгкк	33б, төшеп калган репликаларны куярга	Китапханәдә нинди китаплар бар? Рәсем буенча сөйләү	Ситуацияләрне тәрҗемә итү	Диалогны укы, иптәшең белән сөйләш, охшаш диалог төзеп яз	уку	Диалогны истә калдыр		
12	“Сөмбелә” шигыре	Шигырьне сәнгатьле уку, сүзлек өстендә эшләү өстендә эшләү, Снар		гкф	36нчы бит, шигырьне сәнгатьле уку	Саннарны кабатлау.	Шигырьдән саннарны табарга	37нче бит, 9к. саннарны дәвам ит	уку	Шигырьне укырга		

		турында булган белемнәрне ныгыту.										
13	“Белем бәйрәме” бүлеген ныгыту	“Белем бәйрәме” бүлегендә үз-үзеңне тикшерү күнегүләрен эшләү., дилогик сөйләм телен үстерү	Дәреслек 39б.		6к. сорауга җавап бирү, диалоглар төзү	Саннарның әйтелешләрен искә төшерү 9нчы к.	7к. җөмләләрне тәрҗемә итү	Ситуацияне тәрҗемә теп язарга	Уку	Саннарның әйтелешләрен истә калдыр		
Көндәлек режим(2сәг)												
14	Минем көндәлек режимым.	Үзеңнең көндәлек режимың турында сөйли белү.Диалогик сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 44б.	д/мс	Көндәлек режим турында сөйләү.	Диалогны уку.	Көндәлек режимны язарга	Сүзләрне дөрес укы һәм язу.	Уку	Режимны истә калдыр		
15	М.Җәлил”Сәгать”	Шигырьне сәнгатьле уку, тәрҗемә өстендә эшләү, укучыларга вакытның кадерен белеп эш итү турында сөйләү.	Дәреслек 45б.	д/мс	Вакыт турында белгәннәрне искә төшерү.	Шигырьне уку, тәрҗемә итү.	5к. тәрҗемә итәргә		уку	Шигырьнең 4 юллыгын ятларга		
Ашханәдә (3 сәг)												
16	“Ашханәдә” тексты.	Ашханәдә ашаганны, анда нәрсәләр пешергәнне, нинди ашлар яратканны әйтә белү.	През-я”Ашханәдә”	гкк	Искә төшерү 4к.48б.	Текстны уку	Яңа сүзләрне язып алу.	6к. җөмләләрне текст эчтәлеге тәртибендә урнаштыру.	уку	Текстны сөйләргә		
17	Без җиләк-	Җиләк-	Дәреслек	д/мс	5к. диалогка	7к.	Җиләк-		уку	Җиләк-		

	җимешләр яратабыз. Безгә кунаклар килә.	җимешләр турында белгәннәрне искә төшерү, кунакларны каршы ала, табынга чакыра белү.	51-52б.		төшеп калган репликаларны куярга	кунакларны каршы алу моментын искә төшерү.	җимеш исемнәрен кроссвордка тутырырга.			җимеш исемнәрен ең татарча вариантларын истә калдыр.		
18	Б.Рәхмәт"Аш вакыты" шигыре.	Шигырьне сәнгатьле, аңлаешлы уку өстендә эшләү. Ашханәдә дежур укучы хезмәтен сөйли белү. Табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен әйтә белү.	През-я "Мәктәп ашханәсендә" Дәреслек 54б.	д/мср	Рәсем буенча әңгәмә үткәрү.	Шигырьне уку, тәрҗемә итү.	11к. таблицаны тутырырга	14к. таблицаны тутыр.	уку	Шигырьне сәнгатьЕ УКЫРГА		
Без әти-әниләргә булышабыз (14сәг)												
19	Гардановның "Икмәк" хикәясе	.Текстны уку, тәрҗемә өстендә эшләү, икмәккә карата игътибарлылык тәрбияләү.	През-я "Икмәк безгә кайдан килә"	лкк	Текстны уку, сүзлек өстендә эшләү	10к.60нчы бит, җөмләләрне текст эчтәлеге буеча урнаштыр	9к. 90бит. тәрҗемә итеп , җөмләләр төзеп язарга	11к. раслауларның дөресен язарга.	уку	Текстны кыскача сөйләргә		
20	Ш.Галиев "Кунаклар" шигыре	Табында нинди ризыклар барлыгын әйтә белү.Табын әзерләү тәртибен сөйли белү.	Дәреслек 62б.	дмс	Шигырьне уку, тәрҗемә итү		өстәлдәге ризыкларны язарга		Уку	Шигырьне ятларга		
21	"Ашханәдә" бүлеге буенча	Ашханәдә" бүлеге буенча мөстәкыйль эш.	Карточка		Карточкадагы сорауларга	Мәктәп ашханәсе нинди?	Татар халык ризыклары	"Ашханәдә" темасына	уку	47-65битләр, кабатларга		

	мөстәкыйль эш	эшләү Укучыларны мөстәкыйльлек кә, игътибарлылык ка өйрәтү			җавап бирү.	Анда нинди ашлар пешерәләр?.....	н язарга.	диалог төзеп язарга.				
22	Г.Тукай”Безнең гаилә” шигыре.	Тукай”Безнең гаилә” шигыре. белән танышу, гаиләләр турында с.	Дәреслек 69б.	Лкф	Гаилә әгъзаларына мөрәҗәгать итә торган	Шигырьне уку, тәрҗемә итү.	2к.үрнәк буенча язарга	4к. сорауларга җавап яз.	Уку	Шигырьне укырга		
23	Минем әтием, әнием кем булып, кайда эшли.	Әти-әниләрнең кем булып, кайда эшләвен, профессия исемнәрен әйтә белү.	Дәреслек 71б.	д/мс	11у. рәсемгә карап профессия исемнәрен әйтү. 12к. Ул кем? 13к. тәрҗемә итеп сөйләү 14к. диалогны укырга. 15к. бу предметлар кемгә кирәк?				уку	уку		
24	“Акыллы малай” тексты	“Акыллы малай” тексты өстендә эшләү укучыларда уңай сыйфатлар тәрбияләү.	Дәреслек 73б.	лкф	Текстны уку, яңа сүзләрне табу	5к. рәсем буенча сөйләү.	6к. җөмләләрнең үз урыннарын табып язарга		уку	Текстны сөйләргә		
25	Без хикәя сөйлибез.	“Акыллы малай” хикәясен кабатлап сөйләү. Әңгәмә оештыру. Син иртән нишлисең соравын куя һәм аңа җавап бирә белү.	Дәреслек 74-75б.	лкк	Хикәяне сөйләү.	Әңгәмә”Син иртән нишлисең ?	2к. текстан фигыльЛәрне табып , үрнәк буенча язарга.	Сүзлек өстендә эшләү.	уку			

26	“Ана рәхмәте” тексты	Текстны уку, тәрҗемә итү, образга бәя бирә белү	78б.	лгкк	Рәсем буенча әңгәмә оештыру.	Текстны уку, сүзлетән аңлашылмаган сүзләрне табарга	8к. малай белән әнисе арасындагы сөйләшүне язарга	10к. сорауларга җавап бирү.	уку.	Текстны укырга.		
27	Мин өйдә булышчы.	Табын әзерләү турында сөйли белү.Сүзләрне тәрҗемәләрен истә калдырып, җөмлә төзү күнекмәләрен ныгыту.	Дәреслек 79б.		11к. текстны рольләргә бүлеп уку.	12к. искә төшерү	9к. кушымчалар куеп язарга. .		уку	Тәрҗемәләрне истә калдыр		
28	Без табын әзерлибез.	Текстны уку, исем уйлау, бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	80б.	дмс	Текстны уку, тәрҗемә итү.	Исем уйлау. 6к. рәсем буенча эшләү, сорауларга җавап бирү	4к. дөрес тәрҗемәне табып язарга.	9к. ситуацияләр буенча диалог төзеп язарга	Уку	Текстны сөйләргә		
29	Мин дустыма булышам.	Дустыңа, әти-әниеңә өй хезмәтендә булышырга тәкъдим итә белү. Без өйдә булышчылар темасы буенча сөйләм телен үстерү	Дәреслек82б.	Гкф	1к. диалогны уку, сөйләшү.	3к. ситуацияләрне тәрҗемә итеп сөйләү.	өй хезмәтендәге фигыльләрне искә төшереп язу. Идән ю Идән себер.....	Шул фигыльләр белән җөмләләр төзү.	Уку	4к. үзеңә ошаган диалогны истә калдыр.		

30	Ә. Бикчәнтәева ” Дәү әнием” шигыре.	“Дәү әнием” шигырен тәрҗемә итеп уку, өлкәннәргә хөрмәт тәрбияләү.	Дәреслек84б, през-я” Гаалә”	дмс	Өйдәге өлкән кешеләр турында әңгәмә үткәрү.	Шигырьне тәрҗемә итеп уку.	Д әү әниләр өйдә нишлиләр, шул юлларны табып язарга.		уку	Шигырьне сәнгатьле укырга		
31	“Авыраяк” хикәясе.	Хикәяне тәрҗемә итеп уку, хикәя өстендә эшләү.Ничек ялкау булмаска? әңгәмә үткәрү.	Дәреслек 86б.	лгкк	Текстны уку, тәрҗемә итү.	9к. җөмләләрне хикәя тәртибендә урнаштырырга	10к. авыраякның киемнәре кайда? язарга	Антоним парларын табып язарга.	Уку	Хикәяне сөйләргә		
32	“Без ничәү” шигыре	Без ничәү” шигыре аша кабатлау күнегүләре.	Дәреслек 90б.	лкф	Шигырьне сәнгатьле уку, тәрҗемә итү.	Сораулар га җавап бирү. үзеңнең гаиләң турында сөйләү.	6к. дустыңнан сора.		уку	Шигырьне укырга.		
Туган якка кыш килде (10сәг)												
33	Яңа ел бәйрәме.	“Кыш” турында әңгәмә үткәрү.Үткән чыршы бәйрәмнәрен искә төшерү.сүзләрнең дөрес язылышы өстендә эшләү.	ПРЕЗ_Я Кыш”	лкк	Рәсем буенча сөйләү.	Сүзләрне дөрес әйтеп уку.	.3к. тәрҗемә итеп яз, җөмләләр төзү.	2к. шигырьне уку, тәрҗемә итү.	Уку	6бит, шигырьне ятларга		
	Яңа ел белән	Яңа ел бәйрәме белән котлый		лгкк	Диалогны сөйләргә	10к. диалогны		Яңа ел белән	Уку	Укытучыңны котла.		

34	котлау.	белү. Бәйрәмнең сәгать ничәдә башланганын әйтә белү			Тәрҗемә итү күнегүләре	тулылан. Бәйрәм ничәдә башлана? Әңгәмә.	4к. тәрҗемә итеп язарга.	котлау. 5к. куян булып киенә.				
35	Чыршы бәйрәме.	Чыршы бәйрәме текстын тәрҗемә итеп ук, бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 10-11.	През-я Бәйрәм”	Рәсем буенча әңгәмә. Син чыршв бәйрәмендә нишләдең?	Текстны уку, тәрҗемә итү.	7к. җөмләләрне дәвам итәргә.	9к. җөмләләр төзергә.	уку	8к. җөмләләр төзергә.		
36	Салкын ,саф һава	Шигырьне тәрҗемә итеп уку, кыш айлары, кыш билгеләрен атый белү.	Дәреслек. 11-12б.	лкк	Кыш айлары, кыш билгеләре турында сөйләшү.	Шигырьне тәрҗемә итү, уку.	Сүзләрне дөрес уку, дөре язу. 12б.	3к. үрнәк буенча язарга.	уку	Шигырьне ятларга		
37	Һава торышы	Һава торышын сорый, әйтә белү.Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 14-15б.	лкф	1к. һава торышын сөйләү өче сүзләрне искә төшерергә.	3к. һава торышы турында сөйләү.	2к. табышмакшы укырга, тәрҗемә итәргә, язарга.	5к. диалогны тулыландырырга	уку	.һава торышы турында сөйләргә.		
38	Без тауда.	Кышкы уен төрләрен әйтә, уенга чакыра; тауга барганыңны, тауда чаңгы шуганыңны әйтә белү.	Дәреслек 17бит	лкк	11к. текст буенча диалог төзү.	12к, 13к. Тәрҗемш итәргә	10к. текстан үткән заман фигыльләрен табып язарга.		уку	Текстны сөйләргә		
39	“Тауда” хикәясе өстендә эшләү.	“Тауда” хикәясе өстендә эшләүне дәвам итү, Сюжетны үзгәртеп, яңа хикәя төзи	19-20б.		1.Кыш турында бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	уку	14к. дустыңнан сора.	7 54	“Тауда” хикәясе өстендә эшләү.	“Тауда” хикәясе өстендә эшләүне дәвам итү, Сюжетны		

		белү.			2. Хикәяне үзгәртеп сөйли белү. 3.12нче күнегү. 4. Рәсемнәр урынына сүзләр куеп 1 диалогны язарга.					үзгәртеп, яңа хикәя төзи белү.		
40	“Дуслар” хикәясе.	“Дуслар” хикәясе өстендә эшләү. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү, дуслык турында әңгәмә үткәрү.	Дәреслек 22б.	лгкк	Рәсем буенча әңгәмә үткәрү.	Хикәяне тәрҗемә итеп уку. дуслык турында сөйләшү.	6к. сүзләрне дөрес укып, ддөрес язарга.	Дустың турында язарга.	уку	22б, 7к. нокталар урынына хәрефләр куярга.		
41	“Каникулда” хикәясе	Әби-бабайларның кайда яшәгәнен сорый, әйтә белү. Нәрсә бүләк иткәнне әйтә, сорый белү.	Дәреслек 25-26б.	лгкк	Каникул турында сөйләшү, рәсем буенча әңгәмә.	Хикәяне тәрҗемә итеп уку.	5к. җөмләләрне хикәя тәртибендә урнаштыру.	4к. билгеләнгән сүзләргә сораулар кую, сорау җөмләләр төзү.	уку	Каникул турында сөйләргә		
42	“Туган якка кыш килде” бүлеге буенча үз-үзеңне тикшерү	“Туган якка кыш килде” бүлеге буенча үз-үзеңне тикшерү күнегүләре.	Дәреслек 28б.	Лкф	Кыш билгеләре турында сөйләү.	Һава торышы турында сөйләү. 3к.	2к. антоним сүзләрне кабатлау, язу.	4к нокталар урынына кушымчалар куярга.	уку	Кыш турында сөйләргә		
Шәһәрдә һәм авылда (6 сәг)												
43	Текст “Татарстан-зур, бай республика”	Текст өстендә эшләү.Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 31-32б.	лкф	Текстны тәрҗемә итеп уку, исем уйлау.	5к. диалогны тулыландыр	4к. нәрсә? нинди? сорауларына җавап булган	Милләт исемнәрен татарча язу.	уку	Тестны сөйләргә		

							сүзләрне табарга					
44	Без нинди йортта яшибез?	Кайсы урамда яшәгәнеңне, нинди фатирда торганыңны, мәктәпкә нинди транспортта барганыңны сөйли белү.	Дәреслек36бит.	гкф	12к. диалогка төшеп калган репликаларны өстә.	.	13к. сорауларга җавап язарга.		уку	Сораулар ярдәмендә сөйләргә өйрән.		
45	Текст	Текст өстендә эшләү, исем уйлау, бәйләнешле сөйләм телен үстерү.		лгкк	1к. сүзләрне дөрес уку, тәрҗемә итү.	Текстны уку	2к. сүзләрнең антоним парларын табу.		уку	38б. сорауларга җавап язарга.		
46	Без шәһәргә барабыз.	Шәһәргә барырга чакыра белү, нәрсәдә барганыңны, сәгать ничәдә барганыңны әйтә белү.	Дәреслек 40-41б.	д/мс	7к диалогларны тәрҗемәитү, дустың белән сөйләшү	8к. рәсемнәр буенча эш.	9к. диалогларны тулыландырып язарга.	10к. нокталар урынына тиешле хәрефләр куеп язарга.	уку	Шәһәр турында сөйләргә.		
47	“Безнең авыл “тексты	Авыл табигате турында сөйли белү, Җәйге һәм кышкы уен төрләрен әйтә белү.	Дәреслек 42б.	лгкк	Текст белән танышу, тәрҗемә итү.	6к. дөрес раслауны табарга.	5к. җөмләләрне дәвам итәргә.	Үз авлың турында 3 җөмлә язарга.	уку	Авыл турында сөйләргә		
48	Шәһәрдә һәм авылда бүлеге буенча үз-үзеңне тикшерү	Шәһәрдә һәм авылда бүлеге буенча үз-үзеңне тикшерү күнегләрен эшләү.	Дәреслек 44б.	гкк	4к тәрҗемә итү.	.5к. дустыңнан тәрҗемә итеп сорарга	3к антонимнарны табарга, тәрҗемә итәргә		уку	Үз авылың турында сөйләргә		
Әдәпле булыйк (7сәг)												
		Әдәпле	Дәреслек	лкф	әңгәмә	1к. тәмле	Сүзлек	Шул		әдәпле		

49	Әдәпле сүзләр.	булыйк” бүлеге белән танышу. Әдәплелек турында әңгәмә.	45б.		“Әдәплелек” турында сөйләшү.	сүзләрне төркемнәргә бүлеп язу.	диктанты(әдәпле сүзләрне язу)	сүзләр белән җөмләләр төзү.	Тат тел	сүзләрне истә калдыр.		
50	“Тәмле сүзләр” хикәясе	Хикәя белән танышу, тәрҗемә өстендә эшләү. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 46б.	д/мс	Тәмле сүзләрне искә төшерү. Хикәяне уку, тәрҗемә итү.	4к. рәсемнәргә туры килгән диалогларны куярга.	Телефоннан сөйләшүне уку, тәрҗемә итү.	Кайсы диалог дөрес, күчереп язарга.	уку	Диалогны истә калдырырга		
51	Туган көнгә бүләк.	Килгән кунакларны каршылый белү.Туган көнгә бүләк алып килгәнне әйтә белү, котлый белү.	Дәреслек 49б.	лгкк	Рәсемнәр буенча эшләү 1к.	2к. бүләк исемнәрен әйтү.	Сүзлек диктанты	Сүзләр белән җөмләләр төзү.	уку			
52	Табын янында.	Табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен искә төшерү, укучыларда әдәплелек сыйфатлары тәрбияләү.	Дәреслек 50б.		“Туган көн” темасына хикәя төзү.	Кунакта, табын янында үзеңне тоту кагыйдәләрен искә төшерү.	Диалогларны тәртип буенча урнаштыру.	Табын янында әдәпле булу турында язу.	уку			
53	8нче март-әниләр бәйрәме.	8нче март бәйрәменең нинди бәйрәм икәнен әйтә белү, бәйрәмдә нинди бүләкләр бирү турында сөйләшү.	През-я “8нче март бәйрәме”	лгкк	Бәйрәмнәр турында сөйләшүне дәвам итү.	Хикәяне уку, тәрҗемә итү.	Сүзләр белән җөмлә төзү күнегүләре.	Котлауны үз исемеңнән язу.	уку	Котлауны истә калдыр		

54	“Трамвайда” хикәясе.	Хикәя өстендә эшләү.Өлкәннәргә урын тәкъдим итә белү.	Дәреслек 54б.		Өлкәннәрне ниче к хөрмәтләргә әңгәмә	Текстны уку, тәрҗемә итү.	Рәсем буенча сөйләү.	Рәсем буенча язу.	уку	Хикәяне сөйләргә		
55	“Өч ул” хикәчсе.	Хикәяне тәрҗемә итеп уку, Дустыңның авыруы турында, аңа ярдәм итү турында әйтә белү.	дәреслек 57б.	лгкк	6к. сүзләрне дөрес уку.	Хикәяне уку, тәрҗемә итү.	8к.ноктлалар урынына тиешле сүзләр кую.	9к. диалог	уку	Эчтәлек сөйләргә		
Кечкенә дусларыбыз (4 сәг)												
56	“Дуслар” хикәясе	Хикәяне тәрҗемә итеп уку, кечкенә дусларга карата мәхәббәт тәрбияләү. Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	62б.	лгкк	Әңгәмә”Сез нең кечкенә дусларыгыз бармы?”	Хикәяне уку, тәрҗемә итү	Хикәядән иемнәрне, фиг-не тарга		уку.	Эчтәоек сөйләргә		
57	М.Җәлил”Маэмай”	Үзеңнең этең барлыгын, юклыгын, аны ничек караганыңны әйтә белү. Кешенең характер сыйфатларын әйтә белү.	64бит	м/дс	6к. диалогны тәрҗемә итеп сөйләү	8к. шигырьне тәрҗемә итеп уку.	9к кечкен хикәя язарга “Минем маэмаем”	Диалог төзергә 10к.	уку	.11к.		
	Минем песием.	Песиләр турында иң	Дәреслек. 67-68б	д/мс	4к песиләр турында	Конкурс үткәрү.	5к. песи кайда икән?		уку			

58		яхшы сөйләүчегә конкурс.			сөйләргә		язарга				
59	“Акмуен” яраткан песием.	Песиләрнең тышкы кыяфәтен сурәтләп сөйли белү.	65б.	лгкк	Сүзләрнең тәрҗемәләрен та бу	Текстны уку, тәрҗемә итү.	3к рәсемгә туры килгән җөмләләрне язу.		уку	Хикәяне сөйләргә.		
Күңелле җәй (9 сәг)											
60	Җәй житте.	Җәй турында сөйләшү, ел фасылларының матурлыгын, үзенчәлекләрен искә төшереп сөйләү.	Дәреслек 72б	лкф	Рәсемнәр буенча әңгәмә	1к шигырьләрне тәрҗемә итү, сөйләү.	2к.сүзләр, сүзтезмәләрнең кайсысы җәй турында.	3к Гали бу киемнәрне кайчан кия.	Уку	Җәй турында сөйләргә		
61	“Төсләр” әкияте.	Әкиятнең эчтәлеген сөйли белү,Дус, тату яшәү турында әңгәмә оештыру.	Дәреслек 76бит.	лгкк	Сүзләрнең тәрҗемәләрен табу Иң, дус, тату, гел, бергә, канат	Әкиятне уку, тәрҗемә итү.	6к. сүзләрне дөрес укыдыңмы, тикшер, сүзләрне язу.	7к. җөмләләрне текст эчтәлеге тәртибендә урнаштыру.	уку	әкиятне сөйләргә		
62	“Җиләк кайда күп” шигыре.	Урманга барганыңны, урманда җиләк җыйганыңны, аннан кайтканыңны әйтә белү.	Дәреслек 78б.	лкф	Сүзләрнең тәрҗемәләрен табу. Җиләк Җыям Алан Чиләк Дәү әни	Шигырьне уку	Нинди җиләкләр була, язарга		уку	Шигырьне сәнгатьле укырга.		
	“Витаминлы аш” хикәясе	Текстны тәрҗемә итеп уку, витаминнар	Дәреслек 80-81б.	лгкк	Сүзләрнең тәрҗемәләрен табарга.	Текстны уку	Текстан исем, фигыль , сыйфат сүз		уку	Хикәяне сөйләргә		

63		турында сөйләшү.					төркемнәрен табарга					
64	Роберт Миннуллин	Балалар шагыйре Роберт Миннуллин турында през-я карау. Аның биографиясен истә калдыру.	През-я	лгкк	Шагыйрьләр турында искә төшерү.. Рус, татар шагыйрьләр еннән кемнәрне беләсез?	През-я карау.	Р.Миннуллинның туган елын, кайда туганын язу, истә калдыру.		уку	Р. Миннуллин турында истә калдыр.		
65	Р.Миннуллин "К"лар тулган бакчага.	Шигырьне тәрҗемә итеп уку, бакчада нинди яшелчәләр үскәнен әйтә белү.	Дәреслек 83бит.	лкф	К авазының әйтелешен искә төшерү, сүзләрне әйтеп ныгыту.	Шигырьне уку, тәрҗемә итү.	Сүзлек диктанты(Яшелчәләрне язу)	Шул сүзләр белән җөмләләр төзү	уку	Шигырьне ятларга.		
66	Җәйге ял	Җәйге ял турында сөйли белү, җөмләләр төзү .Бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Дәреслек 86бит		Җәйге ял турында сөйләшү.	7к. диалогны тәрҗемә итеп уку, әңгәмә.	9к. рәсем буенча җөмләләр төзеп язарга.	8к. тәрҗемә итеп язарга.	Тат тел	Җәйге ял турында сөйләргә.		
67	Сабантуе	Сабантуе турында през-я карау, әңгәмә үткәрү, бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	През-я "Сабантуй"		Сабантуе турында әңгәмә. нинди уеннар була? Ни өчен сабантуе дип атала?	През-я карау.	Сабантуенда була торган уеннарның исемнәрен дәфтәргә язу.	Җөмләләр төзү.	Уку	Сабантуе турында сөйләргә		
	Җәй турында бәйләнешле сөйләм.	Җәй турында бәйләнешле сөйләм. телен үстерү.	Эш дәфтәре 59б.		2б. фигыль, сыйфат сүз төркемнәрен кабатлау,	3б. Өзеккә тыныш билгеләре	1бире, нокталар урынына хәрефләр	4нче бирем,	уку	Җәй турында сөйләргә.		

68					сүзләрне тәрҗемә итү.	н куеп уку, тәрҗемә итү, җәй турында сөйләү.	куярга.					

Уку күнекмәләрен бәяләү

Программа таләпләрен үтәсә(авазларны, сүзләрне, җөмләләрне дөрес, сәнгатьле итеп укыса), укытучы сорауларына җавап бирә алса, текст эчтәлеген аңлап үзләштерсә, **"5"**ле куела.

Уку тизлеге гомуми таләпләргә туры килсә; сәнгатьлелек сакланса да, 2-3 әйтелеш хатасы җибәрелсә; пауза һәм интонация белән бәйле төгәлсезлекләр булса да, эчтәлекне аңлап, укытучының сорауларына җавап бирә алса, **"4"** ле куела.

Уку тизлеге гомуми таләпләргә туры килмәсә; сәнгатьле итеп укымаса; логик басымны дөрес куймаса; 3-4 әйтелеш хатасы җибәрсә; текстны өзеп-өзеп укыса; укытучы сорауларына җавап биргәндә, төгәлсезлекләр китсә, 4-5 әйтелеш хатасы җибәрсә, **"3"** ле куела.

Уку тизлеге бик акрын булса; барлык сүзләрне дә иҗекләп укыса; текстны сәнгатьле, аңлаешлы итеп укымаса; әйтелеш нормаларын тупас бозса; орфоэпия һәм интонация хаталары эчтәлекне аңлауга җитди комачаулык тудырса; сүзләрне әйткәндә, 6 дан артык тупас бозып әйтү булса, **"2"** ле куела. Сүзләрне иҗекләп тә укый алмаса, **"1"** ле куела.

Мәгълүмат һәм белем бирү чыганаклары

Дәреслек: Р.З.Хәйдәрова, Л.А.Гиеиятуллина, Г.М.Әхмәтҗанова. Күңелле татар теле 3нче сыйныф(рус телендә сөйләшүче балалар теле). Казан, "Татармультфильм" нәшрияты, 2013ел.

Программа: Р.З.Хәйдәрова,Р.Л.Малафеева, Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы 1-11. Казан, 2011ел нигезендә төзелде.

Рус мәктәпләрендәге рус төркеме укучыларына татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт **стандарты-** 2008ел

Методик кулланма:

1. Р.З.Хәйдәрова. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм уку дәресләре оештыру өчен тематик план. Укытучылар өчен методик кулланма. 3 сыйныф өчен. Яр Чаллы, 2009

Дәресләрнең нәтиҗәлелеген арттыруда компьютер яки мәгълүмати **технологияләр** аерым урын алып тора. Хәзерге вакытта дәресләрдә мультимедиа чаралары еш кулланыла. Бу мультимедиа технологияләрен куллану яңалыклар белән кызыксыну теләге уята. Мультимедия технологиясе слайд- иллюстрацияләр күрсәтергә, читтән торып экскурсия үткәрергә мөмкинлек бирә. Әдәбият дәресләрендә мультимедия технологиясе куллану чагыштырмача анализ ясарга да ярдәм итә. Укучыларның татар телендәге информацион технологияләр белән кызыксынулары татар әдәбияты дәресләрендә компьютер куллануның бик күп мөмкинлекләрен ача**.**

Интернет –ресурслар:

http://. belem.ru http://. tatcenter.ru ТР мәгълүмати – аналитик порталы http://bala.rf@ mail.ru

http://www.mon.tatar.ru http://. tatar.ru ТР рәсми серверы http://edu.tatar.ru ТР электрон образованиясе